

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 3/11 20 om status over dansk politis situation i forhold til Europol.

(Redegørelse nr. R 6).

Justitsministeren (Nick Hækkerup):

1. INDLEDNING

Folketinget vedtog den 27. april 2017 lov nr. 411 om Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde (Europol). Regeringen indgik på den baggrund den 29. april 2017 en aftale med Europol om operativt og strategisk samarbejde (Europol-aftalen).

Europol-aftalen trådte i kraft den 30. april 2017 og har til formål at oprette samarbejdsrelationer mellem Danmark og Europol for at støtte og styrke samarbejdet mellem de øvrige EU-medlemslande og Danmarks kompetente nationale myndigheder og deres fælles indsats for at forebygge og bekæmpe alvorlig og organiseret kriminalitet, der berører to eller flere EU-medlemslande, terrorisme og andre former for kriminalitet, der berører en fælles interesse, som er omfattet af EU-samarbejdet.

Europol-aftalen svarer ikke til et medlemsskab af Europol, men Rigspolitiet vurderede i forbindelse med Europol-aftalens indgåelse, at aftalen på en række væsentlige punkter er operativt tilfredsstillende for dansk politi, og at aftalen på kort sigt sikrer dansk politi en tilfredsstillende adgang til Europols databaser.

Det fremgår af den politiske aftale af 12. december 2016 mellem den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre samt Socialistisk Folkeparti om Danmarks tilknytning til Europol efter den 1. maj 2017, at Europol-samarbejdet i nær fremtid ventes at udvikle sig på en måde, der ifølge Rigspolitiet vil stille dansk politi betydeligt ringere end politikmyndighederne i de lande, der er medlemmer af Europol. Det fremgår endvidere af aftalen, at aftalepartierne derfor vil følge udviklingen nøje og årligt gøre status over dansk politis situation i forhold til Europol. Det skal ifølge aftalen konkret ske med en årlig rapport efterfulgt af et møde i aftalekredsen samt en redegørelsesdebat i Folketinget.

Justitsministeriet afgav den 16. oktober 2017, 26. oktober 2018 og den 19. oktober 2019 redegørelser om status over dansk politis situation i forhold til Europol til Folketinget.

Det fremgår af den seneste redegørelse fra 2019, at Danmarks aftale med Europol om et operativt og strategisk samarbejde er udmøntet på en sådan måde, at Danmarks operationelle udbytte af samarbejdet i videst muligt omfang er bevaret. Ikke desto mindre var det fortsat Rigspolitiets vurdering,

at Danmarks udtrædelse af Europol har operationelle konsekvenser for dansk politi.

Det følger af Europol-aftalen, at EU-Kommissionen senest den 31. oktober 2020 skal have foretaget en evaluering af bestemmelserne i Europol-aftalen. Evalueringen skal hovedsagelig omhandle aftalens operative effektivitet og Danmarks overholdelse af aftalens regler om databeskyttelse. Justitsministeriet har som led i EU-Kommissionens forberedelse af evalueringen fremsendt en række oplysninger til kommissionen, herunder kopi af redegørelserne afgivet til Folketinget i 2017, 2018 og 2019. Evalueringen forventes afsluttet i løbet af december 2020.

Den foreliggende redegørelse indeholder to overordnede afsnit. Afsnit 2 vedrører dansk politis samarbejde med Europol og beskriver dels politiets deltagelse i bestyrelsesmøder i Europol, dels samarbejdet med Europol under bl.a. *European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT)* og *High Value Targets (HVT)*. Samarbejdet med Europol under covid-19-epidemien er ligeledes beskrevet. Afsnit 3 vedrører databaser og applikationer og indeholder en beskrivelse af dansk politis adgang til oplysninger i de enkelte databaser og adgang til brug af de enkelte applikationer. Derudover findes der i redegørelsens afsnit 4 en vurdering af aftalens økonomiske konsekvenser, og endelig indeholder afsnit 5 en sammenfatning af Rigspolitiets vurdering af samarbejdet med Europol og betydningen af det danske retsforbehold.

2. DANSK POLITIS SAMARBEJDE MED EUROPOL**Europols bestyrelse**

Danmark har i det forløbne år deltaget i samtlige bestyrelsesmøder i Europols bestyrelse (Management Board) og i samtlige møder i undergrupper til bestyrelsen. Danmark har som tredjeland og i medfør af den operative aftale alene mulighed for at deltage som observatør ved møderne, idet der kan være særlige dagsordenspunkter, som kun medlemmer af Europol kan deltage i drøftelserne af. De øvrige tredjelande, der har operationelle samarbejdsaftaler med Europol, kan ikke deltage i møderne.

Danmark deltager på lige fod med de øvrige tredjelande som observatør i møderne for lederne af de nationale Europol-enheder, de såkaldte Heads of Europol National Units (HENU), der er et operationelt rådgivende organ for Europols bestyrelse.

Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA)

SOCTA er et strategisk analyseprodukt/en trusselvurdering, som Europol udarbejder for en fireårig periode, og som danner grundlag for EMPACT prioriteterne, der beskrives lige nedenfor. Indholdet af SOCTA vurderes af Europol halvvejs i forløbet. Alle medlemslande, tredjelande og organisationer kan bidrage med data til analysen. Rigspolitiet har oplyst, at Danmark bidrager til analysen, og at ændring af Danmarks status i forhold til Europol ikke har haft betydning herfor.

European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (EMPACT)

EMPACT er udmøntningen af EU's prioriteter for bekæmpelsen af organiseret og grov international kriminalitet under EU's Policy Cycle, der udvikler aktiviteter med henblik på at indfri EU's strategiske mål til bekæmpelse af organiseret og grov international kriminalitet. Samarbejdet om EMPACT-prioriteterne udmøntes i årlige operationelle aktionsplaner, der udarbejdes inden for hver prioritet.

Rigspolitiet har oplyst, at Danmark deltager i samarbejdet i 9 ud af 10 EMPACT-prioriteter. Medlemslandene driver det samarbejde, idet udmøntning af hver prioritet ledes af en ekspert fra et medlemsland (en såkaldt driver). Europol understøtter samarbejdet via EMPACT support unit, ligesom den primære finansiering af aktiviteter under EMPACT sker via Europols budget. Som følge af Danmarks status som tredjeland kan Danmark ikke selvstændigt ansøge om finansiering fra de midler, der er afsat under Europols budget til prioriteterne under EMPACT.

Danmark vil på lige fod med medlemslande kunne indtage rollen som driver af en prioritet, dog med den nævnte begrænsning at Danmark ikke selvstændigt vil kunne søge finansiering.

Den danske deltagelse i EMPACT er forankret i bl.a. Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter (NEC), Rigspolitiets Nationale Cyber Crime Center (NC3), Nationalt Færdselscenter (NFÆ), Statsadvokaten for Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) samt Toldstyrelsen.

High Value Targets (HVT)/Operational Task Forces (OTF)

I sommeren 2017 lancerede Europol et nyt koncept til måludpegning og bekæmpelse af såkaldte High Value Targets. High Value Targets defineres som organiserede kriminelle, som udgør en stor kriminalitetstrussel for to eller flere Europol-medlemslande, og som begår kriminalitet, der er omfattet af Europols mandat.

Konceptet indebærer, at medlemslandene kan fremsætte forslag til, hvilke personer der skal fremgå af listen som et High Value Target, hvorefter Europol understøtter udvælgelsen af personer til listen på baggrund af forskellige kriterier, der fremgår af en fastlagt procedure, Standard Operating Procedure (SOP). Eksempler på kriterier kan f.eks. være evnen og viljen til at beskadige private eller offentlige interesser, adgang til ekspertise, adgang til økonomiske ressourcer, evnen og viljen til at bruge vold og evnen og viljen til at benytte korruption.

Når medlemslandene sammen med Europol har udvalgt et High Value Target, kan denne blive genstand for en operational task force, hvilket indebærer, at de deltagende medlemslande og Europol hver allokere personale til task forcen.

Danmark har på grund af sin status i Europol ikke mulighed for at foreslå High Value Targets. Dette indebærer, at Danmark ikke kan initiere processen frem mod en såkaldt operational task force, og dermed heller ikke er med til at finansiere etableringen af task forcen. Danmark kan dog inviteres til deltagelse i en operational task force af et medlemsland eller af Europol. Danmark har deltaget i én operational task force. Rigspolitiet har oplyst, at det klart vil være en fordel med stor operationel værdi, hvis Danmark kunne være med i hele processen i forbindelse med udpegelse af High Value Targets.

Forbindelsesofficerer

Der er udstationeret forbindelsesofficerer fra alle medlemslande og tredjelande, der har indgået en operationel aftale med Europol, i Europols hovedkvarter i Haag. De danske forbindelsesofficerer varetager en lang række opgaver, der dels har til formål at understøtte samarbejdet med medlemslande og tredjelande, dels samarbejdet med Europol. Forbindelsesofficererne har således opgaver af både strategisk, koordinerende og efterforskningsunderstøttende karakter, ligesom de bidrager til udveksling af informationer og efterretninger, der kan bruges i både nationale og grænseoverskridende efterforskninger. Det er fortsat Rigspolitiets opfattelse, at de danske forbindelsesofficerers samarbejde med Europol og de øvrige landes forbindelsesofficerer er godt og konstruktivt, og at Europol-samarbejdet også i denne sammenhæng er af operationel stor betydning for Danmark.

Europol-samarbejdet under COVID-19-epidemien

COVID-19-epidemien har påvirket arbejdsforholdene i Europol i lighed med store dele af verden. Møder har i perioden været afholdt som videokonferencer, og Danmark har deltaget i bilaterale operationelle videomøder.

Derudover har alle forbindelsesofficerer i Europol været hjemsendt i perioden fra den 17. marts til 20. maj 2020. Forbindelsesofficererne har i lighed med en væsentlig del af medarbejderne i Europol arbejdet fra hjemmearbejdspladser i den periode, mens operationscentret i Europol har været bemanded efter en særlig plan. Med henblik på understøttelse af medlemslandenes og tredjelandes forbindelsesofficerer har Europol stillet nødvendigt IT-udstyr til rådighed for forbindelsesofficerernes hjemmearbejdspladser. Efter den 20. maj 2020 har Europol iværksat en genåbningsplan, der betyder, at medarbejderne gradvist er vendt tilbage til arbejdspladsen i Haag.

Europol har under COVID-19-epidemien monitoreret kriminalitet på sædvanlig vis. Europol har herudover monitoreret kriminalitet, der falder inden for Europols mandat og samtidig relaterer sig til COVID-19-epidemien. Europol har i den forbindelse opfordret medlemslandene til at indberette ændringer i kriminalitetsmønstre, der kan relateres til COVID-19-epidemien. Fra den 23. marts 2020 har medlemslandene og tredjelande med samarbejdsaftaler fået tilsendt rapporter fra Europol om kriminalitetsudviklingen under COVID-19-epidemien og COVID-19-epidemien indvirkning på politiets opgavevaretagelse.

3. DATABASES OG APPLIKATIONER

SIENA (Secure Information Exchange Network Application)

SIENA er en kommunikationsplatform, hvor medlems- og tredjelande kan kommunikere sikkert bilateralt og med Europol. SIENA kan også anvendes til at sende bidrag til Europols databaser og anmodning om søgning i samme.

Dansk politisk kommunikation i Europolregi foregår således fortsat primært via SIENA. SIENA er et lukket mailsystem, og kommunikationen foregår således på en sikker linje. SIENA bruges til at udveksle oplysninger af følsom karakter i sager, som bl.a. omhandler efterretning og efterforskning inden for mandatområderne, og som foregår på tværs af grænserne inden for EU og de operationelle tredjelande.

SIENA benyttes primært af NEC, der er kontaktpunkt for dansk politi i samarbejdet med andre lande. Derudover benyttes SIENA af det danske Forbindelseskantor (den danske

desk) i Europol. Uden for normal kontortid ligger opgaven med at formidle kontakt via SIENA hos NEC, International Kommunikation, som er repræsenteret med døgnbemanding i Nationalt Situations- og Operationscenter (NSIOC), og som samtidig har adgang til de øvrige internationale platforme, herunder Interpol og Schengen-informationssystemet (SIS). Ud over NEC anvendes SIENA pt. også af NC3, SØIK ved EU's såkaldte Asset Recovery Office-plattform (ARO) og Financial Intelligence Unit (FIU), Udlændingekontrol Afdelingerne Øst og Vest (UKA'erne) og Politiets Efterretningstjeneste (PET), herunder pr. 1 april 2020 Politiets Aktionsstyrke (AKS) via ATLAS samarbejdet (samarbejde mellem landenes særlige indsatsgrupper). Endvidere er det forventningen, at Grænsecenter Øresund snarest får adgang til SIENA.

Antallet af udvekslede meddelelser til eller fra Danmark gennem SIENA er steget med 45 pct. fra 2017 til 2019. Således blev der i 2017 udvekslet 12.251 meddelelser (både sendt og modtaget), i 2018 blev der udvekslet 14.467 meddelelser og i 2019 steg antallet af udvekslede beskeder til 17.773. I perioden fra den 1. januar 2020 til den 22. juni 2020 var antallet af udvekslede beskeder 9.444.

Europol Information System (EIS)

EIS er en efterretningsdatabase, som indeholder data indberettet af medlemslande og tredjelande vedrørende personer, kriminelle organisationer, lovovertrædelser, objekter med mere. EIS adskiller sig fra Europols øvrige databaser ved, at medlemslande selv kan opdatere data og søge i den. For Danmarks vedkommende søges og opdateres data til EIS som udgangspunkt af de fire dansktalende sekunderede nationale eksperter (SNE), som er ansat under Europol. Dette medfører alt andet lige en forsinkelse sammenlignet med en direkte søgeadgang, idet politiet i stedet for selv at søge direkte i EIS skal kontakte de fire dansktalende eksperter, som herefter foretager søgningen. Den manglende direkte søgeadgang indebærer desuden de begrænsninger, at dansk politi ikke får adgang til applikationen QUEST, der er omtalt senere i redagørelsen, ligesom dansk politis analyseplatform POL-INTEL ikke har en integration af EIS. POL-INTEL understøtter sammenstillingen af data fra en række af politiets kilde-systemer, herunder internationale systemer såsom Schengen Information System (SIS). Det var ved implementeringen af POL-INTEL oprindeligt forudsat, at analyseplatformen skulle have en direkte integration af EIS med henblik på at understøtte politiets evne til at skabe et samlet efterretningsbillede til brug for navnlig bekæmpelsen af grænseoverskridende kriminalitet. EIS skulle således – på niveau med f.eks. SIS – have udgjort en fast datakilde i POL-INTEL. Dette har dog ikke været muligt inden for rammerne af aftalen mellem Danmark og Europol.

Inden for normal arbejdstid (kl. 08.00 – 16.00 på hverdage) foretages alle opslag i EIS fortsat af de SNE'er, der er udstationeret af Europol til Rigspolitiet i Ejby. Uden for normal arbejdstid sker hastende opslag i EIS ved, at en medarbejder fra Rigspolitiets afdeling for International Kommunikation via SIENA kontakter hovedkontoret i Haag, der er døgnbemandet. NSIOC er ligeledes døgnbemandet, og her er der placeret en medarbejder fra International Kommunikation, der har til opgave at sørge for at håndtere internationale henvendelser til og fra Danmark døgnet rundt, herunder hastende forespørgsler til Europols hovedkvarter om opslag i EIS uden for normal arbejdstid.

I praksis vil det alt andet lige tage lidt længere tid at anmode SNE'erne om at foretage opslag end selv at foretage et di-

rette opslag, sådan som NEC, politiets to udlændingekontrolafdelinger (UKA'er) og PET havde mulighed for indtil 1. november 2017. Rigspolitiet har i den forbindelse oplyst, at dansk politi fortsat ikke med samme smidighed som politiet i de øvrige EU-lande vil kunne foretage opslag i EIS som led i det patruljerende politis opgavevaretagelse. Dette indebærer bl.a., at den særlige ordning efter Europol-aftalen i forhold til dansk politis adgang til søgning i EIS i visse tilfælde vil kunne forsinke og vanskeliggøre f.eks. grænsekontrolarbejdet. Rigspolitiet er imidlertid ikke bekendt med, at en sådan forsinkelse har haft betydning for udfaldet af konkrete sager eller efterforskninger. Det er fortsat Rigspolitiets vurdering, at ordningen generelt set er operativt tilfredsstillende.

Som et nyere eksempel på dansk politis anvendelse af EIS kan Rigspolitiet nævne en sag fra juni 2020, hvor oplysninger i EIS førte til en fremadrettet efterforskning af sprængning af pengeautomater i Danmark. Et hit i EIS viste, at en udenlandsk statsborger, der var antruffet af Københavns Politi, var indberettet til EIS som følge af mistanke om at have deltaget i sprængninger af hæveautomater. Efterfølgende blev fire udlændinge anholdt som mistænkte for sprængning af en pengeautomat i Nordsjælland. Sagen er fortsat verserende.

Et andet eksempel er en sag, hvor Syd- og Sønderjyllands Politi i maj 2020 foretog anholdelse af en udenlandsk statsborger, idet pågældende ved toldkontrol var fundet i besiddelse af 800 g kokain. Søgningen i EIS viste, at udlændingen var indberettet til EIS af Holland i forbindelse med narkosmugling. Oplysninger fra den danske sag, der er videregivet til Holland, vurderes at være af interesse for Holland, der har anmodet om udskrift af udlændingens mobiltelefon. Oplysninger fra sagen er også videregivet til Europol. Sagen er fortsat verserende.

Herudover kan nævnes en sag om databedrageri, hvor Sydøstjyllands Politi i februar 2020 foretog anholdelse af fem litauiske statsborgere. En søgning i EIS viste, at Finland og Tyskland havde indberettet den ene af de fem personer for berigelse til EIS. Derudover var tre af de øvrige anholdte indberettet af Finland i samme sag. Sagen er afgjort ved dom.

Europol Analysis System (EAS), Analysis Work Files (AWF'er) og Analysis Projects (analyseprojekter)

Europols analysesystem (EAS) er et centralt system, der anvendes til at analysere indholdet af data i de to databaser Serious Organised Crime (SOC) og Counter Terrorism (CT), også kendt som de såkaldte Analysis Work Files. Disse Analysis Work Files indeholder en række analyseprojekter (AP'er), som repræsenterer hvert af Europols mandatområder, f.eks. menneskesmugling og cyber crime.

Medlemslande og tredjelande med en operationel aftale bidrager til databaserne ved indberetning til Europol, og det er alene Europols medarbejdere, der har direkte adgang til databaserne. Rigspolitiet har oplyst, at dansk politi fortsat bidrager til indholdet af SOC og CT på lige fod med medlemslande og andre tredjelande. Hvis Danmark forespørger i SOC og CT, kan der i visse tilfælde være en øget svartid i forhold til en forespørgsel fra et medlemsland. Dette skyldes, at Europol ikke uden forudgående tilladelse eller forhåndsgodkendelse fra medlemslandene kan dele oplysninger med tredjelande. Hvis data fra Danmark udløser et hit med oplysninger fra et medlemsland i SOC og CT, skal Europol spørge medlemslandet om lov til at dele oplysningerne med Danmark, medmindre der foreligger en generel forhåndsgodkendelse fra det pågældende medlemsland. Hvis der ikke foreligger en generel forhåndsgodkendelse, skal Europol indhen-

te tilladelse til at dele oplysninger med Danmark i hvert enkelt tilfælde, og det kan medføre forsinkelser og i nogle tilfælde manglende svar.

Formålet med databaserne er at understøtte de analyseaktiviteter, der finder sted i de respektive analyseprojekter i Europol med henblik på at bekæmpe organiseret kriminalitet og andre former for alvorlig kriminalitet,¹ samt at monitorere den organiserede og alvorlige kriminalitet i Europa på strategisk og operationelt niveau.

Analyserne leveres til medlemslandene og tredjelande med en operationel aftale i forskellige former varierende fra simple cross-match rapporter og link charts til mere dybdegående analyserapporter. På baggrund af sådanne analyser kan der initieres operationelle møder med henblik på at koordinere indsatser mod et fælles mål eller for at medvirke til, at medlemslandene deler viden om bestemte kriminelle personer eller organisationer.

Det har tidligere været Rigspolitiets forståelse, at Danmark ikke kunne initiere operationelle møder i regi af Europol. Rigspolitiet modtog imidlertid i november 2019 fra et analyseprojekt oplysninger om, at Danmark i en konkret sag kunne få finansieret et operationelt møde. På den baggrund rettede Rigspolitiet henvendelse til Europol for en afklaring af, om denne tilkendegivelse om finansiering også indebærer, at Danmark også kan initiere operationelle møder. Europol har i februar 2020 endeligt bekræftet, at Danmark på lige fod med medlemslande kan initiere og søge finansiel støtte til sådanne møder.

Efter Europol-aftalens artikel 14 inviteres Danmark fortsat af Europol til at deltage i nye eller eksisterende analyseprojekter, som Danmark ikke deltog i ved aftalens indgåelse den 1. maj 2017.

Danmark deltager pr. 1. juni 2020 i 26 ud af i alt 32 eksisterende analyseprojekter. Dansk politi overvejer på nuværende tidspunkt sin deltagelse i yderligere to analyseprojekter: Organised Criminal Groups (nyoprettet) og Dark Web.

Værdien af Danmarks deltagelse i analyseprojekter vurderes løbende, ligesom deltagelse besluttet af de relevante ressortområder. Det har generelt både operativ og strategisk værdi for dansk politi at deltage i de operative analyseprojekter.

Samarbejde med Europol om passageroplysninger – Passenger Name Record (PNR)

Den danske Passenger Information Unit (PIU) blev etableret i Rigspolitiet med virkning fra 1. januar 2019.

Med hjemmel i PNR-direktivet og den danske PNR-lov er der etableret et samarbejde mellem Europol-landenes PIU'er, hvorigennem der via SIENA kan udveksles PNR-oplysninger direkte fra den danske PIU til andre medlemslandes PIU'er. Rigspolitiet har oplyst, at trods Danmarks status som tredjeland i forhold til Europol har Rigspolitiet ikke oplevet problemer med informationsudveksling.

Europol's Travel Intelligence-afdeling indsamler, koordinerer og videreformidler relevant information vedrørende PNR, for eksempel nye trends og anmodninger om oprettelse af »watch lists«, og kan desuden bistå med analyser, cross match rapporter samt indhentning af oplysninger fra de øvrige medlemslande.

Europol driver endvidere platformen ROVER under Europol Platform for Experts (EPE), hvor landene kan dele status

for PIU-enhederne, stille faglige spørgsmål og til generel viden.

Endelig arrangerer Europol møderne i Informal Working Group on PNR (IWG), som er et forum, hvor nøglepersoner fra medlemslandene mødes og udveksler viden og erfaringer i fire undergrupper, der relaterer sig til forskellige PNR kerneområder, hvor anvendelsen af PNR har særlig nytteværdi.

Querying Europol System (QUEST)

QUEST er en webbaseret applikation, der tillader medlemslandenes politimyndigheder at foretage søgninger i Europol Information System (EIS) gennem egne nationale IT-systemer. QUEST skal på sigt ligeledes søge i operationelle analysedata fra Europol's Analyzesystem (EAS) på hit/no hit basis. Det betyder, at søgninger i EAS via QUEST vil kunne give oplysninger om, hvorvidt der findes data om den søgte person eller genstand i EAS, uden at man derved får oplysninger om, hvad der er registreret i systemet. En sådan oplysning skal i givet fald rekvireres efterfølgende.

QUEST giver en udvidet dataadgang for medlemslande, idet oplysninger fra EIS via applikationen kan tilgås af det operative personale via mobile søgeplatforme (mobiltelefoner og tablets) bl.a. i forbindelse med det patruljerende politis opgavevaretagelse. Denne mulighed stilles ikke til rådighed for Danmark som følge af, at Danmark efter Europol-aftalen ikke har direkte adgang til oplysninger i EIS. Det har den betydning, at dansk politi i modsætning til medlemslande, der har implementeret QUEST, ikke i forbindelse med f.eks. kontrol af et udenlandsk køretøj eller en udenlandsk person på stedet via opslag på mobiltelefonen kan foretage opslag i EIS for at fastslå, om den pågældende er registreret i EIS for kriminalitet i andre lande. Dette kan bl.a. have betydning for det patruljerende politis opgavevaretagelse i relation til udlændinge- og kriminalitetskontrol, herunder i forbindelse med grænsekontrol og indsatsen over for udenlandske personer med relation til bandemiljøet. I stedet vil politiet skulle henvende sig til SNE'erne i Ejby eller – uden for normal arbejdstid – Rigspolitiet med henblik på at få oplysningerne om eventuel registrering i EIS. Det er Rigspolitiets opfattelse, at det er praktisk uhåndterbart for det patruljerende politi at foretage systematiske opslag i EIS via Rigspolitiet i forbindelse med den daglige opgavevaretagelse, og at anmodninger om opslag via Rigspolitiet derfor vil begrænses til de få tilfælde, hvor det patruljerende politi har en konkret mistanke om, at enkeltpersoner f.eks. begår grænseoverskridende kriminalitet. Rigspolitiet har oplyst, at de ikke registrerer, hvor lang tid behandlingen af konkrete henvendelser vedrørende opslag og registrering af oplysninger i Europol's databaser tager, ligesom Rigspolitiet ikke registrerer, hvor stor en del af henvendelserne, der falder uden for almindelig arbejdstid. Rigspolitiet har imidlertid oplyst, at der er tale om meget få anmodninger uden for almindelig arbejdstid.

Europol har på et møde i juni 2020 oplyst, at QUEST nu er implementeret i de nationale systemer i syv lande. Derudover er ni lande enten koblet til QUEST testsystem, eller tilkoblingen er nært forestående.

4. ØKONOMISKE KONSEKVENSER

Der er ansat fire dansk-talende nationale eksperter til håndteringen af anmodninger fra dansk politi og videregivelse af danske oplysninger til samt indhentning af oplysninger fra Europol's databaser.

¹ Europol Opening order Analysis work file, SOC – Serious and Organised crime.

Det påhviler efter Europol-aftalen – med nogle få undtagelser – Danmark at afholde alle omkostninger forbundet med de nationale eksperters ansættelser. Omkostningerne forbundet med ansættelse af de fire nationale eksperter udgjorde i 2019 3,8 mio. kr., og det er forventningen, at ordningen også fremover vil medføre årlige omkostninger for Rigspolitiet på 3,8 mio. kr. En eventuel beslutning om at forhøje antallet af nationale eksperter vil selvsagt forøge omkostningerne.

Danmark bidrog forud for 1. maj 2017 til finansieringen af Europol via Danmarks bidrag til EU-budgettet. Danmark er efter Europol-aftalens artikel 22 tilsvarende forpligtet til at bidrage direkte til Europolis budget med et årligt beløb, som svarer til Danmarks procentandel af EU-medlemslandenes samlede BNI.

I 2019 udgjorde Danmarks bidrag til Europol 20,1 mio. kr. På finanslovsforslaget for 2020 er bidraget til Europol budgetteret til 20,2 mio. kr. årligt fra 2020 og frem. Beløbet bliver justeret årligt, når der foreligger opdaterede BNI-tal, som udgør beregningsgrundlaget for bidragets størrelse.

5. SAMMENFATNING OG AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det er fortsat Rigspolitiets opfattelse, at samarbejdet med Europol har en operationel stor nytteværdi for dansk politi, og at samarbejdet med Europol fungerer godt inden for den ramme, som Europol-aftalen giver.

Ikke desto mindre er det stadig Rigspolitiets vurdering, at Danmarks udtrædelse af Europol har operationelle konsekvenser for dansk politi.

Det er således på nuværende tidspunkt Rigspolitiets vurdering, at den manglende adgang til QUEST, når QUEST er fuldt ud implementeret, vil indebære en væsentlig begrænsning af dansk politis muligheder for at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet sammenlignet med politiet i de øvrige EU-lande.

Det bemærkes i øvrigt, at det fortsat er Rigspolitiets opfattelse, at en integration af EIS-data i POL-INTEL vil forøge den operative værdi af efterforskningsværktøjet.

Herudover er det Rigspolitiets vurdering, at det klart vil være en fordel med stor operationel værdi, hvis Danmark

kunne være med i hele processen i forbindelse med udpegelse af High Value Targets.

Det danske forbindelseskantor i Europol i Haag oplever et godt samarbejde med såvel medlemslandes og andre tredjelands forbindelseskontorer, og en almindelig søgning i og danske bidrag til EIS går smidigt og uproblematisk via de dansktalende nationale eksperter. Dette ændrer dog ikke ved det faktum, at søgeprocessen som tidligere nævnt tager længere tid, end hvis dansk politi havde en direkte adgang. Rigspolitiets erfaring er, at EIS er anvendeligt som efterretningsværktøj og i forbindelse med efterforskning. Værdien af databasen ses i særdeleshed i forhold til monitorering af omrejsende kriminelle, ligesom oplysninger fra EIS også konkret kan bidrage i efterforskningen.

Rigspolitiets har oplyst, at der findes flere nyere eksempler på, at dansk politis samarbejde med Europol har ført til gode resultater i forbindelse med efterforskning af strafbare forhold.

Til illustration kan nævnes en sag, hvor en politikreds via den danske desk i Europol anmodede om assistance til at finde en statsborger fra New Zealand, som havde været eftersøgt i lang tid. I samarbejde med den australske desk i Europol og den newzealandske ambassade lykkedes det at finde den sigtede, der befandt sig i New Zealand, og få forkyndt anklageskriftet, ligesom han blev indkaldt til et retsmøde i Danmark. Den sigtede fik efterfølgende en udeblivelsesdom, og sagen kunne afsluttes.

Derudover kan nævnes et samarbejde, der førte til anholdelse i Tjekkiet af en person, der var sigtet for handel med narkotika via Dark Web. I samarbejde med den tjekkiske desk i Europol og tjekkisk politi lykkedes det at anholde personen og sikre data fra sigtedes server. Endvidere fik politiet opsat en »splash page« på hjemmesiden på Dark Web, hvorfra brugere, der forsøger at komme ind på siden, oplyses om, at dansk politi i samarbejde med tjekkisk politi og Europol har lukket hjemmesiden og vil retsforfølge bagmændene.

_____

Hermed slutter redegørelsen.

_____